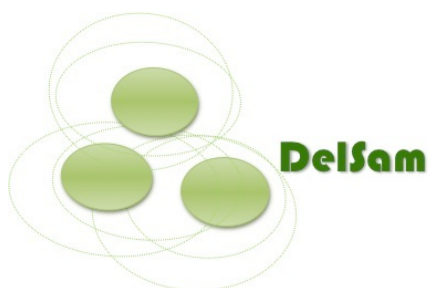

Processer inom sysselsättning i socialt arbete med ungdomar och unga vuxna - inom Korsholms kommun

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Vägen till socialbyrån	3
3. AN-byrån (Arbets- och näringsbyrån).....	4
2.1.Specialservice Triangeln.....	5
4. Rehabiliterande sysselsättning	7
5. Verkstäder Jupiter och Föregångarna.....	7
6. Övriga samarbetsparter	8
7. Unga i behov av utvidgad handledning.....	8
2.2.Kontakt till utbildningsenheter	9
8. Utvecklingsförslag	10
2.3.Uppföljning av unga efter grundskolan.....	10
2.4.Utökad sysselsättande verksamheten inom kommunen	10
9. Slutsats.....	11
10. Källor och litteraturtips	12
11. Bilaga 1. Intervjumall för socialarbetarna	13

1. Inledning

Arbetet med att identifiera processer inom sysselsättning för unga vuxna har genomförts inom ramen för projektet DelSam II (Unga delaktighet i samhället). Projektet DelSam II stävar till att utveckla samarbetet mellan socialt arbete, ungdomsverkstäder och andra aktörer samt utveckla det förebyggande ungdomsarbetet. Meningen är att effektivisera stödet till ungdomar. Projektet fokuserar på ungdomar som är i risk att marginaliseras. Denna processbeskrivning strävar till att belysa det nuvarande läget i Korsholm när det gäller unga vuxna i behov av sysselsättning, dvs. ungdomar som saknar arbete eller studieplats.

Korsholm har ca 19 000 invånare varav 71 % har svenska som modersmål och 29 % finska som modersmål. På socialbyrån i Korsholms kommun arbetar fem socialarbetare och en chef för familje- och individomsorgen. Socialarbetarna har en områdesvis uppdelning av klienterna, dvs. socialarbetarna arbetar med klienter inom ett visst geografiskt område. Dock är vissa arbetsuppgifter uppdelade exempelvis handikapp- och omsorgsfrågor, underhålls-, vårdnadsärenden samt faderskapsärenden är hänvisade till specifika socialarbetare.

Detta dokument baserar sig på individuella intervjuer med alla socialarbetare och chefen för familje- och individomsorgen på Korsholms kommun. Intervjuerna genomfördes i november och december 2013. Intervjuerna som var sex till antalet, bandades och en sammanställning presenteras i denna processbeskrivning.

Frågorna som ställdes till socialarbetarna gällde socialt arbete med unga vuxna samt samarbete och nätverk kring arbete med unga vuxna (under 29 år). (Se bilaga 1.) Denna text är uppbyggd utgående från arbetet på socialbyrån och de arbetsprocesser som berör socialarbetarnas samarbetsparter. Samarbetsparterna är t.ex. Arbets- och näringsbyrån (AN-byrån¹), ungdomsverkstäder eller utbildningsenheter. I slutet ägnas särskild uppmärksamhet åt utmaningar i arbetet och utvecklingsförslag för det fortsatta arbetet med unga.

2. Vägen till socialbyrån

De unga vuxna som söker sig till socialbyrån tar kontakt genom att ringa, besöka socialbyrån eller genom att skriftligen anhålla om **utkomststöd**. Ibland är det föräldrar eller anhöriga som ringer och är oroade över att de unga står utanför arbete och studier. Exempelvis föräldrar vars resurser och ork börjar ta slut. Det kan handla om unga som en längre tid inte har orkat eller lyckats ta sig vidare i livet, trots hjälp och stöd av närstående.

Innan utkomststödsansökan behandlas bör klienten vara anmäld som arbetssökande vid AN-byrån (ifall det är frågan om unga som saknar studieplats eller arbete). Nedan finns beskrivning på hur vägen till socialbyrån kan se ut för unga vuxna (se bild 1.).

¹ Tidigare kallad TE-byrån.

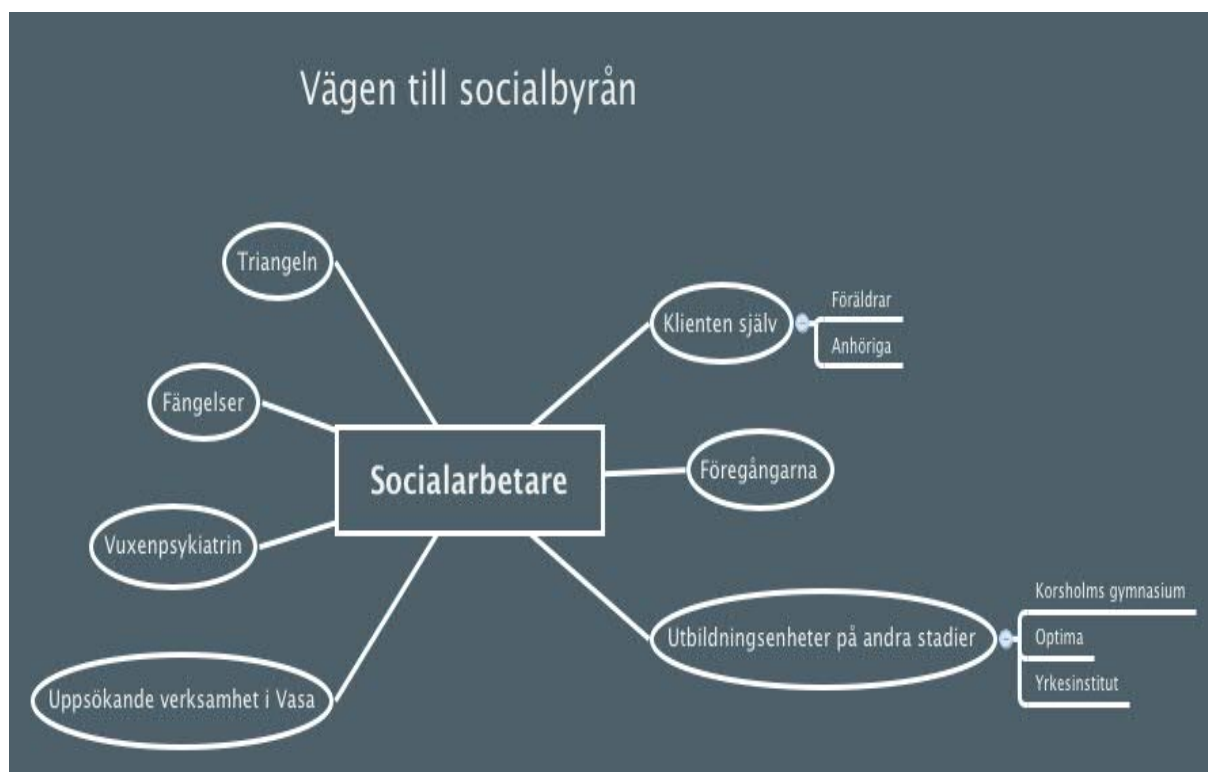

Bild 1. Klienters väg till socialbyrån.

Ibland har klienterna redan en kontakt till t.ex. Triangeln (Vasa servicecenter för arbetskraften) eller uppsökande verksamhet vid Föregångarna eller vid uppsökarna på Vasa stad. Även socialarbetare från vuxenpsykiatri och från fängelser tar ibland kontakt med socialbyrån gällande klienter från Korsholm.

Ifall den unga har diagnostiserade anpassnings- eller inlärningssvårigheter så kan kuratorer från olika läroinrättningar som Optima vara i kontakt med socialarbetarna. Kuratorer från andra stadiet t.ex. från Korsholms gymnasium kan kontakta socialarbetare ifall det finns elever som hoppar av utbildningen. I andra fall kan det handla om barnskyddsärenden (under 18 år) eller en annan oro för den unga.

Ifall klienten har oklara framtidsplaner så försöker socialarbetaren uppmuntra klienten till sysselsättning. Socialarbetaren presenterar olika förslag och aktiverar det professionella nätverket enligt klientens behov, dvs. kan skapa kontakter med andra myndigheter, organisationer eller instanser. Ofta har socialarbetaren arbetat en lång tid för att motivera klienten att våga söka sig till andra instanser. Ibland följer socialarbetarna med klienterna till samarbetsparter för att smidigt kunna överföra information och för att undvika dubbelt arbete.

Utkomststödet skall ses som ett tillfälligt stöd och socialarbetaren försöker hjälpa klienten vidare i dennes situation.

3. AN-byrån (Arbets- och näringsbyrån)

Socialarbetarna samarbetar med personalen på AN-byrån i de fall där klienterna är gemensamma. Den finns några tjänstemän vid AN-byrån i Vasa som har hand om de

ärenden som gäller unga. Ofta är socialarbetarna i kontakt med AN-byrån för att fråga ifall en klient är anmäld som arbetssökande.

Struktur- och organisationsförändringar på AN-byrån har försvårat samarbete med AN-byrån, som exempel kan nämnas en gemensam telefonväxel vilket innebär att socialarbetaren inte kan vara i direktkontakt med AN-byråns personal eftersom allt styrs till ett nummer. Genom de förändringar som skett upplevs även att AN-byråns möjligheter att hjälpa klienterna är snävare, färre åtgärder erbjuds och utbudet på t.ex. kurser är mer begränsade tidigare.

Systemet med ansökningar upplevs dessutom som byråkratiskt för både personal och klienter. Exempelvis måste alla klienter anmäla sig arbetslösa via Internet, det räcker inte med att besöka byrån. Efter den elektroniska anmälan skall klienten besöka AN-byrån inom 14 dagar för att därefter registreras som arbetslös. En del klienter har svårt att ta sig till AN-byrån eller missar tidsbegränsningen.

En del klienter har problem med detta system och behöver extra stöd för att kunna anmäla sig som arbetslös. Enskilda möten på AN-byrån har minskat. Klienter upplever att blanketterna är svåra att fylla i. Klienterna behöver ofta råd och socialarbetaren hjälper ibland klienterna att fylla i ansökningar.

I de fall där aktiveringsplan skall göras upp för klienten så träffas klienten, ansvarspersonen på AN-byrån, socialarbetare och arbetsplaneraren från kommunen. (Se kapitel 4 Rehabiliterande sysselsättning.)

2.1. Specialservice Triangeln

Vasa servicecenter för arbetskraften Triangeln är en serviceform som baserar sig på multiprofessionellt samarbete mellan arbets- och näringsbyrån, socialarbetare på Vasa stad och FPA. Triangeln ger personlig service och vägledning till kunderna.

Triangelns verksamhet hör till den rehabiliterande socialservice som Korsholms kommun köper. Triangeln har ca 250 klienter per år från Vasa och Korsholm. Av dem är ca 60 % under 30 år och man har speciellt valt att satsar på denna målgrupp. Kunder från Korsholm är ca 20 per år. Verksamheten på Triangeln baserar sig på frivilligt deltagande och kräver motiverade klienter.

För att bli kund vid Triangel krävs en remiss. Remissen kan skrivas vid AN-byrån, inom psykiatrin, vid mentalvårdsbyrån, vid verkstäder eller av kommunens socialarbetare. Remissen skrivs på färdiga blanketter som även klienten undertecknar. Om initiativet till remissen tas från socialbyrån skrivs remissen där. Korsholms kommun köper tjänster av Triangeln, 100 timmar per år, vilket hittills täckt behoven. Det är överenskommet att man från Triangeln meddelar vilka klienter de har som är från Korsholm. Chefen för familje- och individomsorgen får meddelande om vilka klienter som finns på Triangeln. Ca. hälften av dem är klienter på socialbyrån och de andra är kunder vid AN-byrån.

I många fall är det önskvärt att överföringen från socialbyrån till Triangeln sker genom att klienten, socialarbetaren från kommunen och Triangelns personal samlas till ett gemensamt första möte. Erfarenheterna av överföringsmöten har varit mycket positiva.

Speciellt i de fall där klienten behöver extra stöd. Då är det viktigt att ordna ett överföringsmöte för att underlätta för klienten och för att kunna ge en helhetsmässigt korrekt bild av klientens situation för att undvika dubbelt arbete mellan socialbyrå och Triangeln.

Under tiden på Triangeln är klienten berättigad till arbetslöshetsunderstöd, i de fall klienten hade det innan kartläggningsperioden. En del klienten får utkomststöd. Ifall klienten är sjukledig så görs inga aktiva åtgärder på Triangeln, men klienten är dock inskriven på Triangeln. Kartläggningsperioden varierar tidsmässigt, från några månader till flera år.

Det är önskvärt att ett överföringsmöte hålls när kartläggningen är klar. Deltagarna i överföringsmötet kan variera beroende på kartläggningens resultat, men socialarbetaren på kommunen bör alltid informeras om mötet och delges kartläggningens resultat, ifall kunden är klient på socialbyrån. Ofta innehåller kartläggningen en plan och rekommendation t.ex. sysselsättande rehabilitering, i vilket fall socialarbetaren och arbetsplaneraren på Korsholms kommun deltar och gör upp en aktiveringsplan. Klienten överförs då till kommunens rehabiliterande sysselsättning. (Se kapitel 4 Rehabiliterande sysselsättning.)

Processen på Triangeln

1. Kartläggning och utredning
2. Rehabilitering och handledning
3. Träning och aktivering

Först görs en kartläggning över en klients helhetssituation. På Triangeln finns tillgång till socialarbetare, socialhandledare, rehabiliteringshandledare, sjukskötare, läkare och fysioterapeuter. De olika specialarbetarna samarbetar vid behov och bidrar till kartläggning i de fall som de kopplas in.

Inom ramen för rehabilitering och träning ordnar Triangeln kurser för ungdomar t.ex. med fokus på hälsa och välmående eller hantverkarkurser. Triangeln har även följt med ungdomarna till olika aktiviteter. Triangeln kan även köpa tjänster av andra serviceproducenter. Inom ramen för träning och aktivering så deltar kunder även i verksamhet utanför Triangeln, t.ex. studerar under en provotid.

Övrig service som finns på Triangeln är:

- Arbetsprövning.
- Pensionsutredning
- Utredning av arbetsförmåga
- Möjlighet att pröva på studier (och samtidigt inskriven på Triangeln)

Utmaningar

I fall det under kartläggningsperioden framkommer att klienten har t.ex. psykisk ohälsa som kräver behandling och/eller missbruksproblematik så skall dessa tas itu med först, innan kartläggningen fullföljs. Detta gör att kartläggningen i dessa fall tar lång tid.

Ifall det inte lyckas med aktiverande sysselsättning så återgår klienten till socialbyrån (utkomststöd) eller som arbetssökande. Ifall klienten avbryter eller uteblir från tre bokade möten i följd avslutas klientskapet. I de fallen meddelas kommunen om att klienten är avskriven och orsaken därtill.

4. Rehabiliterande sysselsättning

Initiativ till rehabiliterande sysselsättning kan komma via kommunens socialarbetare, av klienten själv, via Triangeln eller via AN-byrån. För att påbörja rehabiliterande sysselsättning krävs en **aktiveringsplan**. AN-byrån behöver en aktiveringsplan innan klienter kan påbörja rehabiliterande sysselsättning och få stöd. Planen görs i samarbete med klienten, Triangeln eller AN-byrån och alltid med kommunens socialarbetare och arbetsplanerare. Ibland har kartläggning från Triangeln gjorts som visar att det finns behov av rehabiliterande sysselsättning. Den rehabiliterande sysselsättningen sker inom ramen för kommunens egen verksamhet.

Aktiveringsplanen görs för en tre månades period. Planen följs upp av socialarbetaren och arbetsplaneraren och förlängs vid behov. Aktiveringsplanen skickas även till AN-byrån för att klienten skall få ersättning under tider för den rehabiliterande sysselsättningen. Socialarbetaren håller kontakt med arbetsplaneraren och klienten och träffar dem vid behov. Arbetsplaneraren handleder klienterna i arbetet och stöder både arbetstagare och vid behov arbetsgivaren i arbetet.

Utmaningar

En av utmaningarna är att det finns få arbetsplatser som är villiga att ta emot sökanden. Arbetsplatserna måste därtill vara inom kommunens egen regi. En annan utmaning kan vara att motivera klienten i behov av rehabiliterande sysselsättning att ta emot servicen, som för vissa kan upplevas stigmatiserande.

5. Verkstäder Jupiter och Föregångarna

De unga kommer till verkstäderna bl.a. från utbildningsenheter, via uppsökande verksamhet, på eget initiativ och från socialbyrån. Enligt socialarbetarna går det smidigt att få in klienter till verkstäderna. Samarbetet mellan socialbyrån och verkstäderna upplevs välfungerande.

I de fall där de unga redan har en kontakt till socialbyrån följer socialarbetarna med arbetet på verkstäderna. Socialarbetarna önskar i dessa fall att man från verkstäderna skickar en sammanfattning eller meddelar om planerna efter verkstadstiden. Ibland kan handledarna på t.ex. Föregångarna vara i kontakt med socialbyrån ifall den unga är i behov av socialservice. Oftast handlar det om klienter som redan har en kontakt till socialbyrån.

Jupiter används i liten skala av de finskspråkiga klienterna, en av orsakerna därtill är klienternas attityd till verkstaden eller deras oro för att skapa/återuppta kontakter till före detta missbrukarnätverk. De svenskspråkiga går ogärna till Jupiter p.g.a. klienternas språksvårigheter med finskan.

Socialarbetarna försöker uppmuntra klienterna i de fall som behov av sysselsättning finns och socialarbetarna följer även med klienterna på ett bekantningsbesök till verkstäderna.

Utmaningar

För klienter med specialbehov exempelvis med anpassnings- och inlärningssvårigheter, är det svårt att kunna få tillräckligt anpassat stöd. Dessa har inte alltid kunnat få hjälp på verkstäderna, dvs. deras behov av stöd och verkstädernas serviceutbud har inte matchat.

Ifall tiden på verkstaden inte kan förverkligas så kan de i samråd med socialarbetarna skicka remiss till Triangeln.

6. Övriga samarbetsparter

Nedan är en lista på övriga samarbetsparter.

- Ungdomsledare (snatteriutredningar)
- Klara
- Uppsökande verksamhet i Vasa
- Psykiatri (sällan gällande unga)
- Ungdomspsykiatri (mest inom barnskyddet)
- Folkhälsans tonårspoliklinik (sällan)

Kontakten till dessa är mera sporadisk och inte så vanlig. När socialarbetarna får en anmälan från polisen om snatteri så har man en överenskommelse med kommunens ungdomsledare att de för ett samtal med ungdomen.

7. Unga i behov av utvidgad handledning

I samtal med socialarbetare på kommunen och på basen av erfarenheter från projektet DelSam (Ungas delaktighet i samhället) så framträder en grupp unga som ofta faller emellan och som ligger i stor risk för marginalisering. Det finns en grupp unga som har neuropsykologiska funktionshinder som ADHD, Asperger, dysfasi, ADD osv och för dessa unga upplever man på socialbyrån att servicen borde utvecklas.

Neuropsykologiska funktionshinder definieras oftast inte som grava handikapp och de funktionshindrade är då inte berättigad till service enligt handikappservicelagen där kriterier för att bli beviljad service är att personen skall vara gravt handikappad. Det innebär att de saknar subjektiv rätt till service. De är exempelvis inte berättigade till assistent trots att en del har sådana svårigheter som skulle förutsätta det. I vissa ärenden har detta stöd beviljats enligt prövning som annan service enligt handikappservicelagens 8 §, men service till neuropsykologiskt funktionshindrade borde tas mer i beaktande i lagstiftningen. Enligt SAMS (Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf) borde "lätta" funktionshinder uppmärksammas i den nya lagstiftningen.

Denna grupp av unga får i många fall specialundervisning och stöd i grundskolan vilket gör att de klarar av att slutföra grundskolan. Svårigheterna börjar på andra stadiet när tillgången till stöd minskar samtidigt som de unga skall träda in i vuxenlivet, genomföra en yrkesutbildning och börja ett självständigt liv. Deras färdigheter räcker inte till och de hoppar av utbildningar som upplevs för krävande och kanske är tvungna att förlita sig på sina föräldrar för försörjning och uppehälle.

Detta är en grupp unga som ökar i dagens samhälle men som omfattas av lagen, d.v.s. saknar rättskydd. Det är unga som är i hög risk att bli långtidsarbetslösa utan utbildning eller långtidsklienter i vuxensocialarbetet.

2.2. Kontakt till utbildningsenheter

En del unga med anpassnings- och inlärningsvårigheter söker sig till specialanpassad yrkesutbildning. Unga som går specialanpassad yrkesutbildning kan få rehabiliteringsstöd under studietiden. För att få rehabiliteringsstöd skall en **rehabiliteringsplan** göras upp.

Socialarbetare som arbetar med unga som har specialbehov inom Korsholms kommun kommer i kontakt med dessa när en rehabiliteringsplan skall göras upp. Ofta är dessa unga helt nya klienten för socialarbetaren, vilket gör det utmanande att göra upp en rehabiliteringsplan. Socialarbetaren bjuds in på möte av kuratorn på Optima eller Vasa Yrkesinstitut, vilka har specialanpassad yrkesutbildning för unga. Rehabiliteringsplanen skall till FPA. I mötet för att göra upp rehabiliteringsplanen deltar bl.a. klienten, socialarbetaren från kommunen, lärare, kurator och studiehandledare från yrkesutbildningen.

Unga som går i specialanpassad yrkesutbildning följs noga upp av lärare och kuratorer. Alla elever har en individuell studieplan som följs upp. Kuratorerna är i kontakt med socialarbetaren när studierna närmar sig sitt slut och man gör upp en plan för framtida arbete, d.v.s. söker en anpassad arbetsplats eller arbete på öppna marknaden. Dessa unga behöver dock en handledare eller arbetskonsulent för att hitta arbete.

Utmaningar

En av utmaningarna med utbildning är att utbudet på inriktningar som erbjuder möjlighet till specialanpassad utbildning är smalt. Utbildningssorterna är dessutom spridda i Österbotten vilket gör att de unga kanske måste flytta från sin hemort. En del unga saknar färdigheter att bo självständigt eller är inte villiga att lämna sin hemort.

Alla av dessa unga behöver inte en assistent men många är i behov av handledning i vardagen. Inom socialbyrån är utmaningen att hitta och kunna hjälpa dessa unga, utan ett fungerande samarbetsnätverk. Ofta är det en grupp som kommer till socialbyrån i ett sent skede dvs. när problemen hopat sig. Denna grupp borde hittas och stödas i ett tidigare skede för att minska på risken för utslagning och eventuell psykisk ohälsa eller missbruksproblematik. Dessa unga behöver en anpassad arbetsplats, t.ex. arbete via socialvården eller vara i AN-byråns register för öppet arbete. Dessa unga behöver en handledare eller arbetskonsulent för att tränas in i arbetet och som kan fungera som stöd för både den unga och för arbetsgivaren.

8. Utvecklingsförslag

På basen av de diskussioner som har förts med socialarbetare chefen för familje- och individomsorgen har följande behov och förslag framkommit.

2.3. Uppföljning av unga efter grundskolan

Erfarenheter från det sociala arbetet med unga har visat att det finns ett behov av att i ett tidigare skede komma i kontakt med unga som har haft individuell plan i grundskolan dvs. specialundervisning. Det finns en bristfällig informationsöverföring mellan grundskolan och andra stadiet. Socialarbetare kommer i kontakt med unga på andra stadiet som är i behov av stöd men har ingen tidigare relation till den unga, med andra ord information om dessa unga förs inte vidare från högstadiet. På andra stadiet finns ingen information om hur grundskolan har fungerat och vilket stöd som den unga har haft nytta av.

För att bygga upp ett skyddsnät för dessa unga kunde informationsmöten ordnas med speciallärare, enskilda elever, socialarbetare och eventuellt föräldrar. (Allt sker med vårdnadshavarnas tillstånd.) Under detta informationsmöte kunde man gå igenom elevens situation t.ex. behov av stöd i undervisningen, planer för framtida studier, möjlighet till understöd (studiestöd eller rehabiliteringsstöd), framtida boende samt göra upp en plan för uppföljning med socialarbetaren efter eleven övergått till andra stadiet.

Denna form av förebyggande arbetssätt påminner mycket om den modell som har utvecklats i Raseborg med framtidsdialoger på högstadiet med ungdomar, föräldrar och ett professionellt nätverk kring ungdomen. I Raseborg har man fått mycket goda resultat av att följa upp unga i riskzon för marginalisering genom att bygga upp ett nätverk kring de unga innan de avslutar grundskolan. (Johansson-Juup & Österlund-Holmqvist, 2008.) Genom framtidsdialogen, dvs. genom att tillsammans diskutera den unga situation och göra upp planer för framtiden så har färre unga fallit emellan arbete och studier. (Framtidsdialog, Eriksson, Arnkil & Rautava, 2010.)

2.4. Utökad sysselsättande verksamheten inom kommunen

Den aktiverande sysselsättningen inom kommunen fungerar bra och borde utvidgas. Enligt resultaten från intervjuerna finns det behov av utöka verksamheten. Inom socialbyrån har man klienter som är i behov av den typen av verksamhet. Det skulle kräva en satsning från kommunen i form av en ny tjänst.

De unga som är i behov av utvidgad handledning behöver även stöd efter sin yrkesexamen. Det är unga som inte är lämpliga för eller passar på arbetscentralen eller dagcenter. Dessa unga kan sköta ett arbete med stöd² (Kårkulla, Optima). Utmaningen är ofta att hitta arbetsplatser. Arbetet med dessa unga skulle förutsätta att en arbetsplanerare kunde söka arbetsgivare på öppna marknaden och finnas till hands för den unga och för arbetsgivaren. Det skulle också kräva kunskap i olika arbetskraftspolitiska stödsystem, för att kunna guida de unga rätt i byråkratin.

² Kårkulla arbetar med den nationella modellen för arbete med stöd. Även Optima har utbildat arbetskonsulenter för arbete med stöd.

Det handlar om ca 10-20 personer som skulle vara i behov av denna form av service. Antalet ökar dock varje år i.o.m. nyutexaminerade. Genom en utökning av sysselsättande verksamheten skulle fler unga ha möjlighet att komma in i arbetslivet och bli kvar på den öppna marknaden.

Unga i behov av utvidgad handledning kan ha stora svårigheter med att få den service de behöver via AN-byrån. Det finns behov av en handledare som engagerar sig i deras situation och tillsammans funderar på deras framtida yrke samt följer med och erbjuder praktiskt hjälp åt den unga. Ibland behövs även en läkarkontakt eller en tid på en verkstad.

9. Slutsats

I arbetet med denna processbeskrivning har det framgått att samarbete med Triangeln och AN-byrån fungerar väl men att socialarbetarna önskar ett djupare samarbete kring gemensamma klienter. Klienternas olika behov gör att inte en modell kan tillämpas för klienterna utan servicen måste skraddarsys enligt varje klients behov, livssituation och förutsättningar.

Den grupp unga som vållar mest bekymmer är unga som behöver mer stöd och handledning än vad AN-byråerna har att erbjuda för närvarande. En återkommande tema är behovet av en socialhandledare för dessa unga. Många unga med anpassnings- och inlärningssvårigheter skulle klara av att bo självständigt, sköta sig ekonomi, hälsa och arbete med detta extra stöd. Det extra stödet kunde i praktiken vara, t.ex. hembesök några gånger i månaden för att sköta ekonomi, kontakt till myndigheter (FPA, AN-byrån) och ledsaga klienter vid behov eller erbjuda rådgivning.

På socialbyrån har man goda möjligheter att följa upp klienter vid behov men informationsöverföring och mottagandet vid andra instanser uppfyller ibland inte klientens och socialarbetarens förväntningar. Samarbete med nätverket upplevs trots allt som välfungerande. En riskfaktor för många unga är dock att de periodvis lämnas utan sysselsättning. Risken för passivitet och tröskeln för att komma ut igen i arbetsliv eller studier är stor när unga faller emellan arbete och studier. Verkstäderna fyller här en viktig funktion när det gäller att upprätthålla rutiner, struktur och livskompetens. Samtidigt är det viktigt att ge unga vuxna ansvar och stöda deras ansvarstagande.

10. Källor och litteraturtips

Eriksson, Esa, Arnkil, Tom Erik och Rautava, Marie (2010) Framtidsdialoger. Handbok för samtalsledare som arbetar med nätverk. Helsingfors: THL.

Johansson-Juup, Kerstin & Österlund-Holmqvist, Eivor. 2008. Ny praktik i socialt arbete. Samverkan i gränslandet mellan skola och socialbyrå – en ny utmaning på en gemensam agenda? Pro-gradu avhandling. Helsingfors universitet. Hämtat 9.1.2014 från [http://www.fskompetenscentret.fi/index.php?target=File&action=show&cms\[id\]=276](http://www.fskompetenscentret.fi/index.php?target=File&action=show&cms[id]=276)

Kårkulla, <http://www.karkulla.fi/arbete-med-stod/>, hämtat 2.1.2014.

Optima, <http://www.optimaedu.fi/svenska/projekt/optimaprojekt/optimax/arbete-med-stod.html> hämtat 2.1.2014.

11. Bilaga 1. Intervjumall för socialarbetarna

Samarbete och nätverksarbete

Intervjun inleds med att berätta att det handlar om klienter under 29 år, som kommer till dig som socialarbetare utan arbete eller studieplats.

- ❖ Vad gör du? Vad tänker du om den ungas situation?
- ❖ Hur och varifrån kommer de unga till socialbyrån?
- ❖ Vem samarbetar du med?
- ❖ Hur fungerar samarbete?
- ❖ Vad fungerar inte?
- ❖ Vem är du i kontakt med? På vilket sätt?
- ❖ Vem gör vad i kedjan? Hur bestäms vem som göra vad?
- ❖ Hurudan feedback får du på de du skickar vidare? Hur vill du feedbacken ska vara?
- ❖ Hurudan är den egna rollen i nätverket?